

Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU W TOMASZOWIE MAZOWIECKIM

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim w latach 2024 - 2026"

Na podstawie art. 4 ust. 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 oraz poz. 1429) **uchwała się co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się "Powiatowy program działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim w latach 2024 - 2026" określony w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Tomaszowie Mazowieckim

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr ... Rady Powiatu w Tomaszowie Mazowieckim z dnia ... .

**Powiatowy program działań na rzecz rozwoju pieczy
zastępczej w powiecie tomaszowskim
w latach 2024 – 2026.**

Spis treści:

Wstęp	3
1. Pojęcie pieczy zastępczej, zadania powiatu w zakresie tworzenia i funkcjonowania pieczy zastępczej w świetle przepisów prawa	4
1.1. Pojęcie pieczy zastępczej	4
1.2. Zadania powiatu w zakresie tworzenia i funkcjonowania pieczy zastępczej	4
2. Diagnoza stanu obecnego	5
2. 1. Diagnoza potrzeb – dzieci	5
2. 2. Diagnoza potrzeb – pełnoletni wychowankowie	12
2.3. Diagnoza zasobów	15
2.4. Prognoza zmian w zakresie objętym diagnozą	16
2.5. Wnioski, ocena zasobów w odniesieniu do potrzeb, wykaz potrzeb	17
3. Podstawowe założenia programu	18
4. Zadania do realizacji, wskaźniki realizowanych działań i osiągnięcia nakreślonych celów	19
5. Postanowienia końcowe	22
5.1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej	22
5.2. Plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej	22
5.3. Limit zawodowych rodzin zastępczych	22
5.4. Źródła finansowania i budżet programu	23
5.5. Harmonogram realizacji programu.....	23
5.6. Monitoring i ewaluacja programu	24
5.7. Dodatkowe uwagi i wnioski	24
6. Spis tabel i wykresów	25

Wstęp

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na samorząd powiatowy obowiązek opracowania i realizacji programu działań, ukierunkowanych na tworzenie i rozwój infrastruktury służącej zapewnieniu odpowiednich warunków pobytu i wychowania dzieciom, pozbawionym czasowo możliwości przebywania we własnych rodzinach naturalnych. Przyjęcie dokumentu poprzedzonego niniejszym wstępem oznacza zrealizowanie tego obowiązku.

Analizując i ustalając cele programu uwzględniono z jednej strony zadania samorządu powiatowego wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z drugiej strony lokalne (w wymiarze powiatowym) uwarunkowania: potrzeby i możliwości ich zaspokojenia, w tym już istniejącą infrastrukturę socjalną, w zakresie pieczy zastępczej.

Podstawowym założeniem programu jest zapewnienie, na terenie powiatu, odpowiednio dobrych warunków pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz wspomaganie integracji społecznej pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. Przyjęte założenie powinno zastać osiągnięte poprzez: wzbogacenie zasobów tworzących pieczę zastępczą, doskonalenie poziomu funkcjonowania tych zasobów, organizowanie wsparcia finansowego i doradczego w ramach programów usamodzielnień wychowanków usprawnianie współpracy podmiotów publicznych i niepublicznych zobowiązanych do realizacji zadania. Za istotną rzecz ułatwiającą osiągnięcie sformułowanego celu uznano także w programie, podnoszenie merytorycznego poziomu kadry pomocy społecznej w powiecie, obciążonej obowiązkami wynikającymi z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program odnosi się do „Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu tomaszowskiego na lata 2021-2028” i wypełnia postulaty dotyczące pieczy zastępczej ujęte w tym dokumencie. Program został przygotowany także z uwzględnieniem treści art. 182 ust. 6 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tzn. w oparciu o przedstawiony Zarządowi Powiatu wykaz potrzeb w zakresie pieczy zastępczej.

1. Pojęcie pieczy zastępczej, zadania powiatu w zakresie tworzenia i funkcjonowania pieczy zastępczej

1. 1. Pojęcie pieczy zastępczej

Przez system pieczy zastępczej należy rozumieć **zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców** (*art. 2 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwanej dalej "ustawą"*)

Pieczą zastępczą dzieli się na:

1) **rodzinną** – sprawowaną w formie rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;

2) **instytucjonalną** – sprawowaną w formie placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej i interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Pieczą zastępczą zapewnia:

1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka lub gdy jest to niemożliwe – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;

2) przygotowanie dziecka do:

a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,

b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,

c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami;

3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, w tym szczególnie bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu.

1. 2. Zadania powiatu w zakresie tworzenia i funkcjonowania pieczy zastępczej.

1) opracowanie i realizacja programów rozwoju pieczy zastępczej;

2) zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki rodziców naturalnych;

3) pomoc osobom usamodzielnianym, opuszczającym pieczę zastępczą;

4) tworzenie warunków do działania i rozwoju pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, w tym powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;

5) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, a także dla kandydatów do pełnienia tych funkcji;

6) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w tym zapewnienie niezbędnych badań lekarskich dziecku przyjętemu do pieczy;

7) prowadzenie rejestru osób pełniących funkcję rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinne domy dziecka oraz kandydatach do pełnienia tych funkcji;

8) finansowanie kosztów funkcjonowania pieczy zastępczej, w tym świadczeń pieniężnych dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, świadczeń dla osób usamodzielnianych, szkoleń dla rodzin zastępczych i kandydatów na rodzinę zastępczą;

9) sporządzanie odpowiedniej sprawozdawczości rzeczowo-finansowej;

10) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

11) sprawowanie kontroli nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, rodzinnymi domami dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

2. Diagnoza stanu obecnego

2. 1. Diagnoza potrzeb - dzieci

1. Ilość dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach: 2019 – 2023.

2019 r.

Łączna ilość dzieci w pieczy zastępczej w ciągu roku **258**
w tym:

w rodzinnej **222**

w instytucjonalnej **36**

Stan na 31 grudnia 2019 – ilość dzieci ogółem: **221**

w tym:

w rodzinach zastępczych (122 rodzin) **171**

w tym:

w rodzinach spokrewnionych (76 rodzin)	105
w rodzinach niezawodowych (42 rodziny)	51
w rodzinach zawodowych (pogotowiach rodzinnych – 2 pogotowia)	15
w rodzinnych domach dziecka (2 rdd)	17
w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	33
w tym:	
w Domu Dziecka „Słoneczko” w Tomaszowie Maz.	14
w placówkach typu rodzinnego	19
2020 r.	
Łączna ilość dzieci w pieczy zastępczej w ciągu roku	267
w tym:	
w rodzinnej	219
w instytucjonalnej	48
Stan na 31 grudnia 2020 – ilość dzieci ogółem:	203
w tym:	
w rodzinach zastępczych (109 rodzin)	157
w tym:	
w rodzinach spokrewnionych (70 rodzin)	97
w rodzinach niezawodowych (35 rodzin)	46
w rodzinach zawodowych (pogotowiach rodzinnych – 2 pogotowia)	14
w rodzinnych domach dziecka (2 rdd)	15
w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	31
w tym:	
w Domu Dziecka „Słoneczko” w Tomaszowie Maz.	15
w placówkach typu rodzinnego	16

2021 r.

Łączna ilość dzieci w pieczy zastępczej w ciągu roku - **234**
w tym:

w rodzinnej 199

w instytucjonalnej 35

Stan na 31 grudnia 2021r.– ilość dzieci ogółem: 206

w tym:

w rodzinach zastępczych (112 rodzin) 152

w tym:

w rodzinach spokrewnionych (75 rodzin) 103

w rodzinach niezawodowych (35 rodzin) 43

w rodzinach zawodowych (pogotowiach rodzinnych – 2 pogotowia) 6

w rodzinnych domach dziecka – 3 rdd) 25

w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 29

w tym:

w Domu Dziecka „Słoneczko” w Tomaszowie Maz. 13

w placówkach typu rodzinnego 16

2022 r.

Łączna ilość dzieci w pieczy zastępczej w ciągu roku 256
w tym:

w rodzinnej 223

w instytucjonalnej 33

Stan na 31 grudnia 2022r. – ilość dzieci ogółem: 213

w tym:

w rodzinach zastępczych (114 rodzin) 161

w tym:

w rodzinach spokrewnionych (76 rodzin)	106
w rodzinach niezawodowych (33 rodzin)	40
w rodzinach zawodowych (pogotowiach rodzinnych – 2 pogotowia)	15
w rodzinnych domach dziecka – 3 rdd)	24
w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	28
w tym:	
w Domu Dziecka „Słoneczko” w Tomaszowie Maz.	13
w placówkach typu rodzinnego	15

2023 r.

Łączna ilość dzieci w pieczy zastępczej w ciągu roku **262**
w tym:

w rodzinnej	223
w instytucjonalnej	39

Stan na 31 grudnia 2023r. – ilość dzieci ogółem: **207**

w tym:

w rodzinach zastępczych (113 rodzin) **149**

w tym:

w rodzinach spokrewnionych (75 rodzin)	96
w rodzinach niezawodowych (36 rodziny)	42
w rodzinach zawodowych (pogotowiach rodzinnych – 2 pogotowia)	11

w rodzinnych domach dziecka - 4 rdd) **26**

w placówkach opiekuńczo-wychowawczych **32**

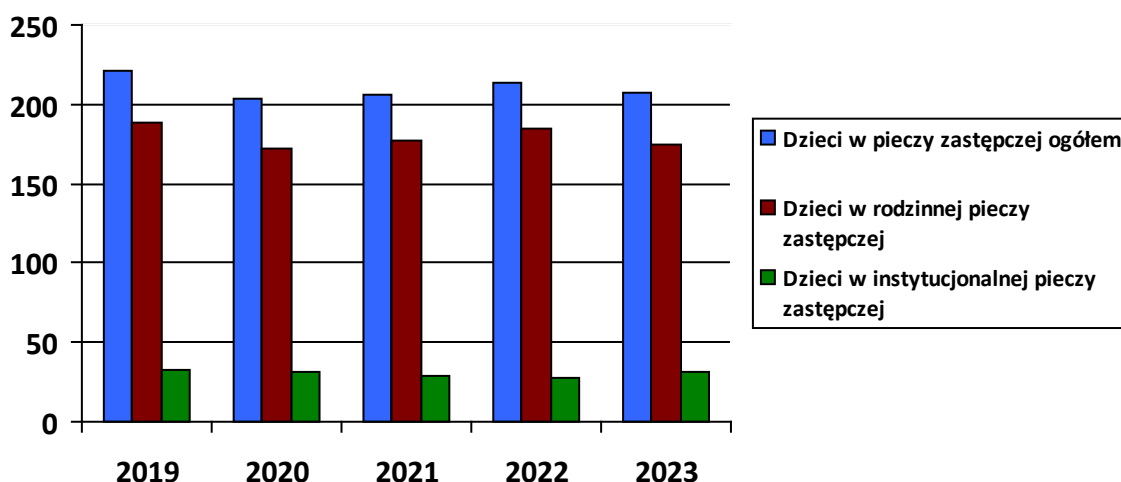
w tym:

w Domu Dziecka „Słoneczko” w Tomaszowie Maz.	16
w placówkach rodzinnych	16

Ponadto, na koniec 2023 r. 6 dzieci przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w innych powiatach (bełchatowski i opoczyński), 2 dzieci umieszczonych było w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych (woj. mazowieckie i pomorskie).

Z przedstawionych wyżej danych wynika, że ilość dzieci przebywających w pieczy zastępczej utrzymuje się na tym samym poziomie. Co prawda ilość dzieci w pieczy zastępczej na koniec 2023 r., w porównaniu do roku 2019 zmniejszyła się o 6,8%, ale od roku 2020 liczba umieszczanych dzieci utrzymuje się na podobnym poziomie. I tak np. ilość dzieci w pieczy zastępczej na koniec 2023 r. w stosunku do lat poprzednich utrzymywała się na podobnym poziomie (31.12.2020 r. – 203 dzieci w pieczy zastępczej, 31.12.2021 r. – 205 dzieci w pieczy zastępczej , 31.12.2022 r.- 213 dzieci w pieczy zastępczej) z niewielką tendencją wzrostową. Ilość rodzin zastępczych w okresie 2019-2023 utrzymywała się na podobnym poziomie – średnio 74 rodziny spokrewnione i 36 rodzin niezawodowych.

Wykres 1: Ilość dzieci w pieczy zastępczej w latach 2019-2023 (na koniec każdego roku) z uwzględnieniem rodzajów pieczy.

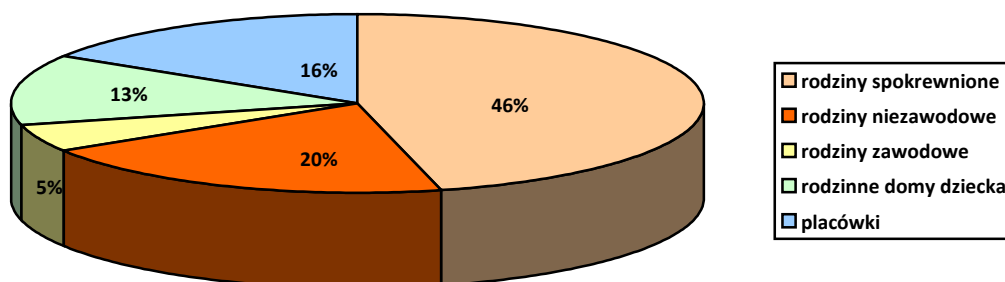

Źródło: sprawozdawczość PCPR.

Analizując strukturę zasobów pieczy zastępczej z uwagi na rodzaj pieczy (rodzina lub instytucjonalna), widać wyraźnie, że powiat tomaszowski skutecznie realizuje politykę prorodzinną w odniesieniu do prowadzonych przez siebie zasobów pieczy zastępczej i umieszczanych w nich dzieci. W rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka, przebywa **85%** ogółu dzieci umieszczonych w pieczy – wykres 1. A przecież po stronie zasobów zapewniających rodzinne warunki egzystencji należy umieścić też placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego – zgodnie z nazwą i zasadami funkcjonowania - a wtedy wynik wynosi **92%** na korzyść dzieci, którym zagwarantowano zastępcze wprawdzie, ale rodzinne warunki bytowania. W samym zaś zbiorze rodzin zastępczych, przeważają wyraźnie rodziny spokrewnione (wykres 2), co jest poniekąd oczywiste, ale i zarazem korzystne dla dzieci. W kontekście prowadzonych analiz należy zwrócić jednakże uwagę na ważną, ale mało pozytywną rzecz jaką jest nadmierna liczba dzieci przebywających

w pogotowiach rodzinnym w ostatnich 2 latach. Celem uzupełnienia danych w tym miejscu należy zaznaczyć, że średniomiesięczna liczba dzieci przebywających w pogotowiach rodzinnych w 2023 r. wynosiła ponad 13, a średni czas pobytu dziecka w tych rodzinach na koniec 2023 r. przekraczał 8 miesięcy.

Wykres 2: Struktura zasobów rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 roku w powiecie tomaszowskim.

Źródło: sprawozdawczość PCPR.

2. Inne dane dotyczące zapotrzebowania na miejsca w pieczy zastępczej w powiecie.

Tabela 1. Ilość postanowień Sądu Rodzinnego o skierowaniu dziecka do pieczy zastępczej w latach 2019-2023

Lata	Rodziny zastępcze	Pogotowia rodzinne	Rodzinne domy dziecka	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	Ogółem
2019	12	20	3	1	36
2020	17	5	---	5	27
2021	15	17	2	---	34
2022	15	24	0	4	43
2023	16	21	1	10	48

Źródło: opracowanie własne PCPR na podstawie analizy dokumentów.

Jeśli chodzi o prognozy co do ilości dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej, to według Zespołu Kuratorów Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz., szacuje się ona w granicach 20-25 dzieci. Te dane wydają się być jednak zaniżone – to raczej średnio w roku będzie umieszczanych ok. 25 - 30 dzieci, a więc podobnie lub nieco mniej niż w latach 2019-2023. Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że to prognozowanie zdarzeń niełatwych do przewidzenia i w praktyce mogą być istotne różnice w stosunku do prognoz.

Ważnym czynnikiem wpływającym na szacowanie potrzebnej ilości miejsc w pieczy zastępczej jest sytuacja demograficzna i sytuacja społeczna dzieci już w niej przebywających. Zaledwie 23% dzieci spośród obecnie przebywających w pieczy osiągnie w najbliższych latach (w tym 16 osób w 2024 r.) pełnoletność i będzie mogło się usamodzielnić. Ponadto 14 pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej przebywa w dotychczasowych formach pieczy zastępczej, którzy także, w trakcie trwania programu usamodzielnią się. **Istnieje zatem realna szansa, że ponad jedna czwarta dzieci obecnie przebywających w pieczy opuści ją i zwolni miejsca, co jednak może nie zrównoważyć potrzeb wynikających z napływu dzieci.** Prawie 20% dzieci nie przekroczy w tym samym czasie 10-tego roku życia. Ponadto prawie 50% dzieci przebywających w pieczy zastępczej ma uregulowaną sytuację prawną (*rodzice nie żyją bądź są pozbawieni władzy rodzicielskich*), a tylko 10% z nich zostało zakwalifikowanych do przysposobienia.

Jak kwestia przysposobienia dzieci umieszczonych w pieczy wyglądała w liczbach w ostatnich latach przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Ilość przysposobionych dzieci w latach 2019-2023

Zasoby	2019	2020	2021	2022	2023
Placówki	---	---	---	---	---
Pieczą rodzinną	2	3	3	5	4
Razem	2	3	3	5	4

Źródło: Baza danych PCPR.

2. 2. Diagnoza potrzeb – pełnoletni wychowankowie

Zgodnie z postanowieniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o pomocy społecznej, pełnoletni wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą

oraz inne placówki i ośrodki zachowują prawo do pomocy i wsparcia w związku z samodzielnym wkraczaniem w dorosłe życie. Na przysługujące im świadczenia składają się: pomoc pieniężna (comiesięczna - na kontynuowanie nauki oraz jednorazowa – na usamodzielnienie się), pomoc rzeczowa – tzw. wyprawka na zagospodarowanie się, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia oraz poradnictwo specjalistyczne. W latach 2019-2023 średnio ponad 113 osób rocznie objętych było wymienionymi wyżej forami pomocy. **Zaznacza się jednak wyraźna i trwała tendencja spadkowa – tabela poniżej.**

Tabela 3. Ilość wychowanków objętych programem usamodzielnienia w latach 2019-2023

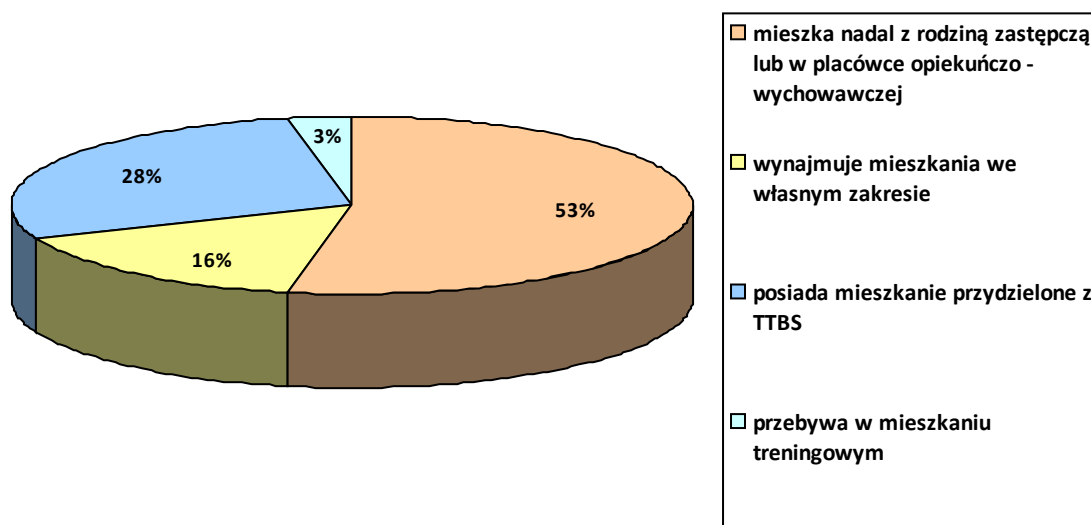
Lata	Wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, innych placówek i ośrodków
2019	129
2020	131
2021	114
2022	100
2023	92

Źródło danych: Sprawozdawczość Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.

Adekwatnie do rozkładu ilościowego dzieci przebywających w pieczy zastępczej według rodzajów pieczy, tak i w przypadku wychowanków największa część – ponad 77% - opuściła rodzinną pieczę zastępczą, ponad 16% instytucjonalną, a najmniejsza – nieco ponad 6% - opuściła placówki inne niż działające na podstawie przepisów o pieczy zastępczej.

Sytuacja mieszkaniowa: W grupie osób objętych programem usamodzielnienia na ostatni dzień 2023 roku najwięcej – ponad 53% nadal mieszkało z rodziną zastępczą lub w placówce, ponad 28% posiada mieszkania przydzielone z zasobów komunalnych Tomaszowa Mazowieckiego (Tomaszowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego), 16 % wynajmuje mieszkania w własnym zakresie, a niecałe 3 % (2 osoby) przebywało w mieszkaniach treningowych.

Wykres 3: Sytuacja mieszkaniowa wychowanków pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim objętych programem usamodzielnienia w 2023r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie własnej bazy danych

Od 2018 r. w ramach projektu „Przez mieszkania chronione do integracji” prowadzone są na terenie powiatu tomaszowskiego (przez tut. PCPR) mieszkania treningowe dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

Tabela 4. Ilość mieszkań treningowych i ilość osób korzystających w latach 2019-2023

Lata	Liczba mieszkań treningowych	Wychowankowie pieczy zastępczej korzystający z mieszkań treningowych
2019	2	6
2020	2	7
2021	3	7
2022	3	6
2023	2	6

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Maz.

Sytuacja edukacyjna i zawodowa w 2023r. Naukę rozpoczęły w trakcie pobytu w pieczy zastępczej kontynuowały **84** osoby. Wśród nich 20 osób – **co stanowi 24%** - to studenci. Zatrudnienie posiadało 15 osób – **co stanowi niecałe 18%** - spośród uczestników programu.

Formy wsparcia. Osoby uczące się otrzymują comiesięczne świadczenie pieniężne na kontynuowanie nauki wys. 681,00 zł. miesięcznie. Poza tym 18 osób otrzymało

przysługującą im pomoc na tzw. usamodzielnienie się w wysokości od 3.921, 00 zł. do 8.986,00 zł. W większości wychowankowie uzyskaną pomoc przeznaczali na wyremontowanie i doposażenie mieszkań. Wysokość pomocy uzależniona jest od długości okresu pobytu w pieczy oraz rodzaju zasobu, w którym osoba przebywała. Od 1 października 2016 r. w powiecie realizowany jest projekt „Przez studia do integracji” przyjęty na podstawie programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim obowiązującym w latach 2015 – 2017 i kontynuowany na podstawie kolejnych programów rozwoju w latach 2018 – 2020 i 2021 – 2023. Podstawowym założeniem projektu jest zwiększenia wsparcia finansowego dla osób kontynuujących naukę na poziomie wyższym. Ma się to „przyczynić do zwiększenia zainteresowania nauką na tym poziomie oraz podnieść wskaźnik osób, które po podjęciu studiów z sukcesem je kończą. Jest to jedno z działań podjętych przez samorząd powiatowy, które ma na celu zwiększenie szans integracji społecznej osób, które zmuszone były do dorastania w zasobach pieczy zastępczej. W 2023 r. projektem objętych było **20** osób.

Tabela 5. Ilość wychowanków korzystających ze wsparcia w ramach programu „Przez studia do integracji „ w latach 2019-2023

Lata	Wychowankowie pieczy zastępczej biorący udział w projekcie
2019	20
2020	22
2021	21
2022	19
2023	20

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim

Formy pomocy pozafinansowej to pomoc w uzyskaniu mieszkania, co polega przede wszystkim na interwencji w podmiocie budownictwa społecznego (TTBS) oraz pomocy w wynajmie mieszkania.

Inne dane istotne i charakterystyczne dla diagnozowanej grupy.

Wśród wychowanków realizujących program usamodzielnienia 47 osób to kobiety, a 45 osób to mężczyźni. W związku małżeńskim pozostawała **1** spośród wychowanków realizujących program., natomiast **10** osób to matki samotnie wychowujące dzieci. W 2023 roku **23** osoby zakończyły udział w programie usamodzielnienia, przy czym zaledwie **5 osób** osiągnęło górną granicę wieku umożliwiającą udział w programie, pozostali zrezygnowali z kontynuowania nauki. Przystąpiły do programu **32** nowe osoby.

Na dzień 31.12.2023 roku w zatrudnieniu pozostawało 12 wychowanków.

W latach 2021 - 2023 mieszkanie z zasobów TTBS otrzymało 13 wychowanków pieczy zastępczej. Ponadto 1 wychowanek otrzymał kilka propozycji przyjęcia lokalu z zasobów TTBS. Z żadnej propozycji nie skorzystał. Każdy ubiegający się i spełniający wymogi wychowanek uzyskał propozycje przydziału lokalu mieszkalnego. Okres oczekiwania na przydział lokalu szacował się średnio do 6 miesięcy. Przydział lokalu z zasobów TTBS w latach 2021 – 2023 otrzymało średnio 4 wychowanków rocznie.

2.3. Diagnoza zasobów

1. Piecza instytucjonalna:

1 placówka typu socjalizacyjnego i interwencyjnego **14 miejsc** ,

2 placówki typu rodzinnego **16 miejsc**,

2. Piecza rodzinna:

4 rodzinne domy dziecka **28 miejsc**

2 rodziny zawodowe (pogotowia rodzinne) **6 miejsc**

Pieczę rodzinną tworzą ponadto rodziny zastępcze niezawodowe i spokrewnione ich rozkład ilościowy jest przedstawiony wcześniej – str. 5-8.

3. Inne zasoby tworzące pieczę zastępczą lub realizujące zadania wspierające funkcjonowanie pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – organizator rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim - do zadań należy m.in.: realizacja świadczeń pieniężnych, dokonywanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, nabór kandydatów, szkolenie, organizacja poradnictwa i wsparcia. PCPR świadczy poradnictwo wsparcie psychologiczne oraz usługi koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Sąd – Wydział Rodzinny - do zadań należy m.in.: wydawanie orzeczeń o umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, zasądzenie alimentów na rzecz dzieci, regulowanie sytuacji prawnej dzieci, rozwiązywanie rodzin zastępczych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, także dla rodzin zastępczych oraz osób prowadzących placówki rodzinne,

Ośrodek Interwencji Kryzysowej – interwencja psychologiczna, pedagogiczna, poradnictwo prawne także dla rodzin zastępczych oraz osób prowadzących placówki rodzinne.

Ośrodki pomocy społecznej działające na terenie powiatu, zobowiązane do współpracy z PCPR np. w zakresie umożliwienia dziecku powrotu do rodziny biologicznej, do

przedstawiania na żądanie informacji o sytuacji rodzinnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej itp.

Ośrodki adopcyjne- do zadań należy m.in.: prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, kwalifikowanie dzieci zgłoszonych do przysposobienia i sporządzanie diagnozy psychologicznej i pedagogicznej dla dzieci zakwalifikowanych.

Tomaszowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego- wsparcie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą w pozyskiwaniu lokali mieszkalnych.

2. 4. Prognoza zmian w zakresie objętym diagnozą

Z przedstawionych wcześniej danych dotyczących pieczy zastępczej w powiecie widać, że liczba dzieci wymagających tej formy pomocy utrzymuje się na podobnym poziomie. Należy jednak założyć, że ilość dzieci wymagających umieszczenia w zawodowych formach pieczy zastępczej będzie wciąż większa niż ilość miejsc. Nieco ponad 30% wychowanków osiągnie pełnoletniość i się usamodzielnia. Część, ale nadal znikoma, ze względu na wiek i uregulowaną sytuację prawną znajdzie rodziny adopcyjne. **Niestety nie przekłada się to na zmniejszenie zapotrzebowania na miejsca w pieczy zastępczej**, ponieważ napływ dzieci zrównoważy lub nawet przekroczy ich odpływ, czego dowodzi m.ni. od kilku lat utrzymująca się tendencja do przekraczania limitu miejsc w pogotowiach rodzinnych. Od ok. 5 lat utrzymuje się **problem niedoboru miejsc w zawodowych zasobach pieczy - szczególnie w odniesieniu do pogotowi rodzinnych** - czyli tych, gdzie trafiają dzieci nie mogące liczyć na umieszczenie u osoby im bliskiej. Ta sprawa to kwestia bardzo nieprzewidywalna, trudno podporządkowująca się prognozom, dlatego należy założyć, że **w przeciągu najbliższych 3 lat może nie ustąpić, a nawet się nasilić**. Należy też zauważyć i podkreślić trudności z umieszczaniem w pieczy, szczególnie rodzinnej, dzieci z deficytami zdrowotnymi i sprawnościowymi. *Działania związane z pieczą powinny, w takiej sytuacji, mieć na celu przede wszystkim, zwiększenie liczby miejsc w zawodowych i niezawodowych (ale u osób w żadnym stopniu niespokrewnionych z przyjmowanym dzieckiem) formach pieczy zastępczej. Następnie powinny by kontynuacją wcześniejszych działań, czyli koncentrować się na podnoszeniu poziomu jej funkcjonowania: polepszaniu warunków bytu i wychowania dzieci, podnoszeniu kwalifikacji i wzbogacaniu kompetencji oraz polepszaniu warunków pracy osób sprawujących pieczę zastępczą na terenie powiatu.*

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej pozostanie na podobnym poziomie jak latach poprzednich, natomiast liczba pełnoletnich wychowanków objętych programem usamodzielnienia, **powinna nadal się zmniejszać**. Podobne będzie jej różnicowanie pod względem edukacyjnym, osobistym i mieszkaniowym. *Działania wobec tej grupy powinny się nadal koncentrować na wsparciu i stymulowaniu nabywania odpowiednich kompetencji zawodowych, ułatwiających pozyskanie zatrudnienia i wzmacniających szansę integracji społecznej oraz pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, ale wyraźniej uwzględnić różnicowanie tej grupy, w tym także w odniesieniu do wsparcia finansowego*

2. 5. Wnioski, ocena zasobów w odniesieniu do potrzeb, wykaz potrzeb.

Wnioski. Powiat dysponuje rozwiniętą infrastrukturą pieczy zastępczej obejmująca wszystkie rodzaje zasobów: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego i rodzinnego. Mimo tego jednak przez ostatnie 5 lat nie był w stanie zapewnić wystarczającej liczby miejsc dla dzieci, które nie mogły zostać umieszczone u osoby bliskiej (8 dzieci umieszczonych poza powiatem tomaszowskim).

Struktura demograficzna i sytuacja prawna dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinnych domach dziecka pozwala zakładać, że nieliczna część miejsc zostanie zwolniona w okresie obejmowanym programem , tym samym konieczne jest tworzenie nowych zasobów rodzinnej pieczy zastępczej dla nowo umieszczanych dzieci.

Istnieje tendencja spadkowa osób objętych programem usamodzielnienia. Działania wobec tej grupy w najbliższym latach powinny zatem być kontynuowane na podobnym poziomie na intensyfikacji i efektywności, ale bardziej uwzględniać zróżnicowanie tej grupy. *Powinny również kontynuowane być działania motywujące do podejmowania nauki na poziomie wyższym, np. poprzez utrzymanie wyższego dofinansowania kosztów pobierania nauki na tym poziomie.* Udział osób posiadających wyższe wykształcenie lub kontynuujących naukę na tym poziomie pozostaje niski - niecałe 22% w 2023 r. - , a to z kolei nie jest czynnikiem sprzyjającym procesowi pełnej integracji społecznej, w tym aktywizacji zawodowej i przyczynia się do sytuowania tej grupy na obrzeżach świata społecznego, w tym wzmacnia zagrożenie marginalizacją. Postępowanie wobec tej grupy powinno uwzględniać sytuację osobistą wychowanków, w tym szczególnie samotne macierzyństwo (18%) , które z oczywistych przyczyn zdecydowanie podnosi skalę trudności w osiągnięciu właściwego stopnia integracji społecznej.

Ocena zasobów w kontekście potrzeb. Mając na uwadze wcześniej poczynione spostrzeżenia dotyczące ilości zasobów, a także prognoz dotyczących skali kierowania dzieci do pieczy zastępczej należy ocenić, że istniejące zasoby nie są wystarczające w stosunku do potrzeb. Stąd też głównym priorytetem na najbliższe 3 lata będzie ukierunkowanie działań na zwiększenie liczby miejsc w zawodowych lub niezawodowych zasobach pieczy zastępczej, m.in. poprzez promocję rodzicielstwa zastępczego, mającego, w założeniu, ułatwić pozyskiwanie nowych kandydatów do świadczenia rodzicielstwa zastępczego oraz podnoszenie poziomu funkcjonowania zasobów tworzących pieczę i wspomaganie procesu integracji społecznej pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. Owo usprawnianie powinno odbywać się zarówno poprzez polepszanie warunków pobytu dzieci jak i rozszerzanie zasobów pieczy zastępczej, intensyfikację fachowego wsparcia i specjalistycznego poradnictwa, także obejmować nadzór i monitoring funkcjonowania tych zasobów. Koniecznością jest kontynuacja działań w zakresie intensyfikacji i ulepszania wsparcia wychowanków w procesie usamodzielnienia uwzględniającego zróżnicowanie tej grupy. Formy tych działań powinny się przejawiać w odpowiednim finansowaniu tego procesu, zapewnieniu wystarczającego poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcie w zakresie rozwiązywania problemów mieszkaniowych, a także motywowaniu do

podejmowania nauki na poziomie wyższym. Uzasadnienie wydaje się znajdować również potrzeba kształtowania kwalifikacji zawodowych służb realizujących zadania dotyczące pieczy zastępczej.

Wykaz potrzeb: -

1) zwiększenie ilości miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej (na dzień 31 grudnia 2023r. 8 dzieci umieszczonych w pieczy poza powiatem, ilość dzieci w pogotowich ponad stan);

2) właściwe wsparcie w ramach programu usamodzielnienia dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej – średnio 113 osób rocznie, ale z tendencją wyraźnie spadkową – oznaczające w szczególności wystarczającą pomoc finansową, uwzględniająca zróżnicowane potrzeby np. ze względu na charakter pobieranej nauki, odpowiednią pomoc merytoryczną oraz pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym doraźna (czasowa) pomoc w postaci zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych;

3) odpowiedni system wsparcia specjalistycznego, gwarantowany przez kadrę tworzoną przez psychologa, pracownika socjalnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, pedagoga, prawnika, a także doradcę zawodowego. Kadra zatrudniana przez pcprr rozumiane także jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej lub przez inne podmioty;

4) szkolenia kształtujące kwalifikacje dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą lub kandydujących do takiej roli, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych, oraz osób specjalistycznie wspierających system pieczy zastępczej organizowane we własnym zakresie oraz udział w szkoleniach zewnętrznych;

5) doskonalenie współpracy podmiotów realizujących zadania na rzecz dziecka i rodziny takich ośrodki pomocy społecznej, sąd opiekuńczy, Policja związanych z systemem pieczy zastępczej;

6) nakłady finansowe umożliwiające zaspokajanie wymienionego wyżej katalogu potrzeb

3. Podstawowe założenia programu.

Cel główny: Zapewnienie wszystkim dzieciom pozbawionym czasowo lub stale możliwości pobytu w rodzinach biologicznych, odpowiednich warunków pobytu w pieczy zastępczej, przede wszystkim rodzinnej, na terenie powiatu oraz zapewnienie właściwego wsparcia służącego integracji społecznej i zawodowej wychowanków pieczy zastępczej.

Zasięg czasowy i przestrzenny programu: Program jest realizowany na terenie powiatu tomaszowskiego. Podjęcie realizacji następuje z dniem podjęcia stosownej uchwały przez Radę Powiatu, z zaznaczeniem, że program obejmuje też niezbędne działania realizowane w 2024 r. przed podjęciem uchwały, zakończenie z dniem 31 grudnia 2026r.

Adresaci programu: Działania określone w programie w pierwszej kolejności obejmują dzieci przebywające czasowo lub stale poza rodziną biologiczną oraz pełnoletnie osoby opuszczające pieczę zastępczą i realizujące program usamodzielnienia.. Odbiorcami programu są także wszystkie osoby sprawujące pieczę zastępczą; od rodziców zastępczych począwszy po osoby kierujące placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, a także tych wszystkich, którzy wspierają wychowanków pieczy zastępczej w procesie integracji, przede wszystkim opiekunów usamodzielnienia. Program dotyczy także rodziców dzieci, przebywających w pieczy, którzy nie są pozbawieni praw rodzicielskich, chcących utrzymywać kontakt z dziećmi i chcących współpracować w celu pełnego „odzyskania” dzieci.

4. Zadania do realizacji, wskaźniki realizowanych działań i osiągnięcia nakreślonych celów.

Zadanie 1. Zwiększanie istniejącej już infrastruktury pieczy zastępczej,

Wskaźniki realizowanych działań: Ilość zasobów i ich rodzaj, ilość miejsc w pieczy zastępczej, ilość osób (dzieci i osób pełnoletnich) przebywających w pieczy. Cel zostaje osiągnięty jeśli ilość miejsc jest nie mniejsza niż ilość dzieci umieszczonych w pieczy.

Zadanie 2. Zapewnienie właściwego poziomu finansowania oraz organizacja odpowiedniego wsparcia specjalistycznego głównie psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich rodzin oraz dzieci umieszczonych w pieczy.

Wskaźniki realizowanych działań: Wysokość nakładów finansowych, stan i charakter specjalistycznego wsparcia, ilość godzin pracy specjalistów, ilość korzystających ze wsparcia. Cel zostaje osiągnięty jeśli nakład środków finansowych umożliwia każdorocznie bieżącą realizację świadczeń obowiązkowych oraz udzielanie wsparcia o charakterze fakultatywnym., a także jeśli powiększy się stan i charakter zasobów realizujących specjalistyczne wsparcie, wzrosła ilość godzin pracy specjalistów, utrzymała się lub wzrosła liczba osób korzystających z poradnictwa.

Zadanie 3. Organizacja właściwego wsparcia finansowego, w tym zróżnicowanego w zależności od sytuacji edukacyjnej, osobistej (rodzinnej) oraz mieszkaniowej, także pozafinansowego, specjalistycznego (prawnego, edukacyjnego socjalnego),

ukierunkowana na zwiększanie szans integracji społecznej osób realizujących program usamodzielnienia.

Wskaźniki realizowanych działań: Wysokość nakładów finansowych, stan i charakter specjalistycznego wsparcia, ilość godzin pracy specjalistów, ilość korzystających ze wsparcia. Cel zostaje osiągnięty jeśli nakład środków finansowych umożliwia każdorocznie bieżącą realizację świadczeń obowiązkowych oraz udzielanie wsparcia o charakterze fakultatywnym., a także jeśli powiększy się stan i charakter zasobów realizujących specjalistyczne wsparcie, wzrosła ilość godzin pracy specjalistów, utrzymała się lub wzrosła liczba osób korzystających z poradnictwa.

Zadanie 4. Organizowanie wsparcia w rozwiązywaniu problemów lokalowych, w tym poprzez zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych, w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Wskaźniki realizowanych działań: Ilość miejsc w mieszkaniach treningowych, ilość osób korzystających z tych miejsc, ilość przypadków udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych oraz w podejmowaniu zatrudnienia, a także czas oczekiwania na przydział mieszkania komunalnego. Cel zostaje osiągnięty jeśli ilość miejsc w mieszkaniach treningowych nie jest mniejsza niż ilość wychowanków ubiegających się o umieszczenie w nich, a wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą zamieszkują w odpowiednio dobrych warunkach lokalowych, w tym skrócony zostanie czas oczekiwania na przydział mieszkań komunalnych.

Zadanie 5. Doskonalenie metodyczne kadry realizującej zadania określone w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wskaźniki realizowanych działań: Ilość organizowanych szkoleń, ilość osób biorących udział w szkoleniach własnych oraz zewnętrznych. Cel zostaje osiągnięty jeżeli jest organizowane przynajmniej jedno szkolenie rocznie z udziałem wszystkich pracowników merytorycznych oraz przynajmniej 50% kadry bierze udział w przynajmniej jednym szkoleniu zewnętrznym.

Zadanie 6. Usprawnianie współpracy i koordynacji działań służb publicznych i organizacji społecznych funkcjonujących w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Wskaźniki realizowanych działań: Ilość wspólnych przedsięwzięć (narađ, spotkań itp.), ilość podmiotów, których przedstawiciele biorą udział we wspólnych przedsięwzięciach. Cel zostaje osiągnięty jeśli dochodzi do organizacji narady, konferencji itp. przynajmniej raz na pół roku z udziałem przedstawicieli wszystkich właściwych podmiotów.

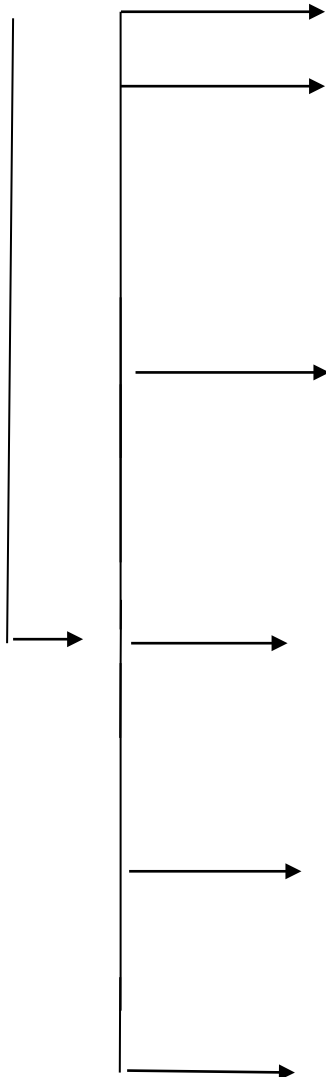
Cel główny i cele szczegółowe (zadania do realizacji) programu w ujęciu graficznym

Cel główny

Zapewnienie wszystkim dzieciom pozbawionym czasowo lub stale możliwości pobytu w rodzinach biologicznych, odpowiednich warunków pobytu w pieczy zastępczej na terenie powiatu oraz zapewnienie właściwego wsparcia służącego integracji społecznej i zawodowej wychowanków pieczy zastępczej.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie istniejącej już infrastruktury pieczy zastępczej - rodzinnej

2. Zapewnienie właściwego poziomu finansowania oraz organizacja odpowiedniego wsparcia specjalistycznego głównie psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich rodzin oraz dzieci umieszczonych w pieczy.

3. Organizacja właściwego wsparcia finansowego, w tym różnicowanie wsparcia, w zależności od sytuacji edukacyjne, osobistej i mieszkaniowej także pozafinansowego, specjalistycznego (prawnego, edukacyjnego, socjalnego), doradztwa zawodowego ukierunkowana na zwiększanie szans integracji społecznej.

4. Organizowanie wsparcia w rozwiązywaniu problemów lokalowych, w tym poprzez zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych, w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podejmowaniu zatrudnienia o ile pojawi się taka potrzeba.

5. Doskonalenie metodyczne kadry realizującej zadania określone w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

6. Usprawnianie współpracy i koordynacji działań służb publicznych i organizacji społecznych funkcjonujących w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

5. Postanowienia końcowe

5.1. Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej:

2024 rok:

– 3 rodziny, w tym: 2 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego; 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna – w tym 1 nowo utworzona, - 4 rodzinne domy dziecka;

2025 rok:

– 4 rodziny, w tym: 3 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego - w tym 1 nowo utworzona, 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna, - 5 rodzinnych domów dziecka, w tym 1 nowo utworzony;

2026 rok:

– 4 rodziny, w tym: 3 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego, 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna, - 5 rodzinnych domów dziecka

5.2. Plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalne pieczy zastępczej.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu przebywało 32 dzieci, w tym 16 w placówkach typu rodzinnego, natomiast poza powiatem 8 dzieci. W okresie realizacji powiatu zakłada się organicznie tej liczby do 30 dzieci w placówkach na terenie powiatu, w tym 16 w placówkach typu rodzinnego oraz nie umieszczanie dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem.

5.3. Limit zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka.

Na lata objęte programem ustala się następujący limit zawodowych rodzin zastępczych :

2024 rok – 3 rodziny, w tym: 2 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego- nie przewiduje się zwiększenia tej liczby poprzez tworzenie nowych rodzin; 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna – w tym 1 nowo utworzona;

2025 rok – 4 rodziny, w tym: 3 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego - w tym 1 nowo utworzona, 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna -nie przewiduje się zwiększenia tej liczby poprzez tworzenie nowych rodzin specjalistycznych,

2026 rok – 4 rodziny, w tym: 3 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego, 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna - nie przewiduje się zwiększenia tej liczby poprzez tworzenie nowych rodzin..

5.4. Źródła finansowania i budżet programu.

Zadania określone w programie, zgodnie z przepisami o pieczy zastępczej, finansowane są z budżetu powiatu. Zakłada się przy tym, pozyskiwanie środków z innych źródeł, w tym z budżetu państwa w ramach dotacji celowych na dofinansowanie zadań własnych samorządu terytorialnego oraz w ramach programów konkursowych, a także z funduszy unijnych w ramach obecnego budżetu unijnego. Wydatki związane z realizacją programu dokonywane będą w ramach środków przeznaczonych na zadania z zakresu pieczy zastępczej, ujętych w uchwale budżetowej powiatu na dany rok, w rozdz. (wg klasyfikacji budżetowej): 85295 – Pozostała działalność, 85508 – Rodziny zastępcze, 85510 – Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych. Planowane (i prognozowane) nakłady na te zadania w latach realizacji programu przedstawione są w tabeli nr 4.

Tabela 6. Planowane i prognozowane wydatki na zadania z zakresu pieczy zastępczej w latach 2024-2026.

	2024	2025	2026	Łącznie
85295 – Pozostała działalność	54 499 zł.	56 298 zł.	57 199 zł.	167 996 zł.
85508 – Rodziny zastępcze	5 138 063 zł.	5 307 619 zł.	5 392 541 zł.	15 838 223 zł.
85510 – Działalność placówek opiekuńczo- wychowawczych	2 721 817 zł.	2 811 637 zł.	2 856 603 zł.	8 390 057 zł.
Łącznie	7 914 379 zł.	8 175 554 zł.	8 306 343 zł.	24 396 276 zł.

W trakcie realizacji programu zakłada i dopuszcza się możliwość przemieszczania środków w ramach struktury wydatków określonej w budżecie oraz zwiększanie nakładów w zależności od zaistniałych potrzeb i możliwości finansowych powiatu.

5.5. Harmonogram realizacji programu.

Z założenia oraz ich charakteru zadania określone w programie realizowane są od momentu jego uchwalenia przez Radę Powiatu i mają charakter ciągły. Zwiększenie liczby miejsc w pieczy poprzez utworzenie zawodowej rodziny zastępczej specjalistycznej planuje się w I kwartale 2024 r. , utworzenie rodzinnego domu dziecka planuje się w II kwartale

2025r. , utworzenie zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego planuje się w III kwartale 2025 r.

W ujęciu tabelarycznym harmonogram działań przedstawia się następująco:

Zadania do realizacji	Okres realizacji (w latach i kwartałach) programu											
	2024				2025				2026			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Zadanie 1												
Zadanie 2												
Zadanie 3												
Zadanie 4												
Zadanie 5												
Zadanie 6												

5.6. Monitoring i ewaluacja programu.

Program jest uchwalany na relatywnie krótki okres czasu, stąd małe prawdopodobieństwo jego aktualizacji w trakcie obowiązywania. O zajściu takiej potrzeby i podjęciu odpowiednich działań decyduje Zarząd Powiatu. Głównym realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, przy ścisłej współpracy z jednostkami organizacyjnymi pieczy zastępczej oraz wszystkim osobami fizycznymi sprawującymi pieczę zastępczą na terenie powiatu. Warunkiem koniecznym do osiągnięcia przyjętych celów jest także współpraca z innymi podmiotami takim jak sąd rodzinny, ośrodki pomocy społecznej, czy podmioty budownictwa społecznego. Całością działań ujętych w programie koordynuje dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, który informację o realizacji programu ujmuje w corocznym sprawozdaniu z działalności PCPR. Przewiduje się dwukrotne ewaluowanie programu; pierwsze w I kw. 2026 r. i końcowe w I kw. 2027 r. Nadzór nad realizacją programu sprawuje Starosta Tomaszowski.

5.7. Dodatkowe uwagi i wnioski.

Poza osiągnięciem celów i założeń określonych w programie, jego zrealizowanie oznaczać powinno także wzrost zaufania społecznego wobec służb publicznych, przynajmniej w grupie osób związanych z funkcjonowaniem pieczy zastępczej na terenie

powiatu tomaszowskiego. Dotyczy to zarówno osób, które przebywały w pieczy i ją opuszczają po uzyskaniu pełnoletniości jak i osób sprawujących pieczę zastępczą. W konsekwencji powinno to przyczyniać się do budowania pozytywnego wizerunku tych służb w społeczności lokalnej, a w szczególności ułatwiać pozyskiwanie kolejnych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i tym samym umożliwiać tworzenie właściwych warunków życia i wychowania dzieciom zmuszonym pozostawać poza własną rodziną biologiczną. Realizacja programu, a dokładnie realizacja wszystkich zadań związanych z funkcjonowaniem systemu pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim w okresie objętym programem, oznacza także systematyczne przeprowadzanie czynności kontrolnych obowiązujących powiat, określonych w przepisach o pieczy zastępczej.

6. Spis tabel i wykresów

Tabele:

1. Ilość postanowień Sądu Rodzinnego o skierowaniu dziecka do pieczy zastępczej w latach 20019-2023, str.10

2. Ilość przysposobionych dzieci w latach 2019-2023 str.11

3. Ilość wychowanków objętych programem usamodzielnienia w latach 2019-2023, str. 12

4. Ilość mieszkań treningowych i ilość osób korzystających w latach 2019-2023 str. 13

5. Ilość wychowanków korzystających ze wsparcia w ramach programu „Przez studia do integracji „, w latach 2019-2023 str.14

6. Planowane i prognozowane wydatki na zadania z zakresu pieczy zastępczej w latach 2024-2026, str. . 23

Wykresy:

1. Ilość dzieci w pieczy zastępczej w latach 2019-2023 (na koniec każdego roku) z uwzględnieniem rodzajów pieczy, str.9

2. Struktura rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 roku, str.10

3. Sytuacja mieszkaniowa wychowanków pieczy zastępczej objętych programem usamodzielnienia w 2023 roku. str. 13

CITIO

UZASADNIENIE

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim w latach 2024 - 2026"

Projekt uchwały w sprawie przyjęcia powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej został przygotowany w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który nakłada na samorząd powiatowy obowiązek opracowania i realizacji takiego programu. Przy opracowaniu programu, stanowiącego załącznik do projektu uchwały uwzględniono zadania powiatu wynikające z wymienionej wyżej ustawy oraz lokalne uwarunkowania: potrzeby wynikające z diagnozy obecnego stanu, prognozę zmian w zakresie objętym diagnozą oraz już istniejące na terenie powiatu zasoby. Projekt programu został skonsultowany ze wszystkimi ośrodkami pomocy społecznej w powiecie oraz innymi służbami realizującymi zadania wynikające z ustawy, a także przedstawicielami rodzin zastępczych oraz pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.